

سه‌نکته درباره جهان داستانی **جعفر مدرس صادقی** باتمکزبر کتاب **روزنامه‌نویس**

محله‌ای به نام جهان ادبیات جعفر مدرس صادقی

میلاد ظریف با واقعیت: این مهم را می‌توان در تمام کتاب‌های مدرس صادقی دید؛ شگردی که مدرس صادقی استاد آن است. از این طریق سعی در مفهومی دارد به نام جهان ادبیات؛ جهانی یکه و متصل و در عین جهان شمول بودن. جهانی که قوانین خاصی بر آن حاکم است؛ حال می‌خواهد جهانش به بزرگی محله کتاب «روزنامه‌نویس» باشد (محله‌ای که تو گویی شهری است در شهر دیگر) یا تاریخی مستقل، با مردمانی که انگار یک به یک از کتاب‌های دیگر مدرس صادقی آورده شده‌اند و گرد آمده‌اند در محله‌ای که اسمی ندارد و جهان و روحی به‌شدت مختص به خود و منحصربه‌فرد دارد یا به قول پاسکال کازانوسا: «جهانی که در آن بازارش ارزش‌های غیربازاری مبادله می‌شود، آن هم در چارچوب یک اقتصاد غیراقتصادی» از این‌رو ست که وارد شدن عنصری خارجی (مینو به‌عنوان کسی که از آن محله به فرنگ سفر کرده و بعد از چند سال دوباره برمی‌گردد) تمام معادلات را بر هم می‌زند؛ همه رویاها، همه خوبی‌ها و یکپارچگی‌ها و همه ارزش‌ها و در کل تمام گذشته را از بی‌یاد می‌برد و تاریخ محله را دستخوش تغییر می‌کند.

۲ تمثیل: جعفر مدرس صادقی در «روزنامه‌نویس» همچون کتاب‌های دیگرش مثل بالون مهتا، یا «گاوخونی» یا «ناکجاآباد» باز سراغ این نوع از روایت نمادین می‌رود. این رویه را می‌توان در مجموعه داستان موفق «وقایع اتفاقیه» آورده دید که اوج هنر مدرس صادقی در تلفیق و پیرنگ کردن تمثیل با مفهومی به نام «زندگی محسوس» رمان است که هنری جیمز فقید از آن نام می‌برد. با خواندن ناکجاآباد، «گاوخونی» یا «بالون مهتا» جعفر مدرس صادقی سعی در رسیدن و دستیابی به مختصات یک پوتوپیا دارد و در راه رسیدن به این پوتوپیا از مختصات داستان (فضایی دارای زمان و مکان مشخص) به مختصات قصه (فضایی فاقد زمان و مکان مشخص) می‌رسد، اما این بار در «روزنامه‌نویس» مادر همان ابتدا در یک پوتوپیا هستیم؛ محله‌ای که همه چیزش به شکل آرمانی است و حتی در روزنامه هفتگی‌اش هم فقط اخبار آن محله انعکاس پیدا می‌کند. (چیزی که تا به حال در آثار قبلی مدرس صادقی سابقه نداشته) و با برعکس شدن این سیکل این بار از فضاهای تخیلی و ماورایی وارد فضایی حقیقی می‌شویم. (از محله شروع می‌شود و به‌ویادی عنصر ختم می‌شود)، روزنامه‌نویس هجویدی‌ای می‌شود از آلمان شهری که جهان ادبیات روزنامه‌نویس (به مثابه جهان ادبیات، این روزهای ادبیات ما) یا همان سردبیر روزنامه می‌خواهد به آن برسد. به جایی می‌رسد که سردبیر می‌گوید «من به هیچ دردی نمی‌خورم.» از این رو روزنامه‌نویس نسبت به تمام کارهای قبلی مدرس صادقی از نظر معکوس بودن روایت (خیال به واقعیت) قابل تبیین است.

۳ قصه گوئی: جعفر مدرس صادقی از هر فرصتی برای قصه‌گویی مستمر استفاده می‌کند. هر فکر معمولی وپیش‌یا افتاده‌ای در دست جعفر خان بدل به فرآیندی زیبا و مانا می‌شود. یکی از تفاوت‌های مهم و رسیدن به جهان ادبیات والا و دست‌نیافتنی در قصه‌گویی مدرس صادقی نام دیگر نویسندگان این سرزمین در قلم به اجرا درآوردن مفهومی است به نام تجلی؛ که نویسنده‌های متوسط هنرشان آن است که به نوعی آن را در زبان پرسوناژهای داستانی‌شان یکجگاندن زبان را به‌نوعی بازپخته‌تجلی‌قرار می‌دهند اما در داستان‌های مدرس صادقی اکسپون‌های تئوین کننده در روایت به‌نگونه‌ای به کار برده می‌شوند که باعث تجلی می‌شود و به نوعی اوج و گشایش به داستان‌ها می‌پسندد. در روزنامه‌نویس، برای سردبیر، داستان به نوعی با حسیضی پایان می‌گیرد. شکست و سرخوردگی در رسیدن به آن پوتوپیا (نه به مینو دختری که دوست داشت می‌رسد و نه به رسالت روزنامه‌نویسی‌اش و کارکرد آرمانی آن:نوشتن محض در مورد اتفاقات و مسائل محله و نه چیزی به جز این در روزنامه) و نه حتی در نگه داشتن فرم بینامتنیت نامرئی کتاب. شاید بتوان این‌طور گفت که در روزنامه‌نویس ما سردبیری را داریم که همانطور که سرمقاله روزنامه محلی‌شان را می‌نویسد به نوعی داستان کتاب یا همان متن داستان را هم پیش می‌برد و پوتوپییای سردبیر برای ادامه دادن این مسیر تا آخر، به شکست منجر می‌شود. سردبیر روزنامه‌نویس قصددش بر چیرگی متن نوشتنی بود؛ به‌نوعی رسیدن به یک متن خواندنی. سردبیر در روزنامه‌نویس سعی دارد خواننده را به‌سوی یک معنا رهنمون کند و آن، حسرت از دست رفتن گذشته به زعم او باشکوه و حفظ و نگهداری میراث گذشته‌گان است. در این راه پرسوناژهای کتاب قبل از سفر مینو منفعل هستند و نویسنده از برجسته شدن شخصیت‌ها جلوگیری می‌کند و متن خواندنی مدام سعی در تقویت ایدئولوژی‌ها و اسطوره‌های فرهنگی دارد. این تا جایی است که سردبیر چند صبحا غییش می‌زند و روزنامه‌ها دیگر منتشر نمی‌شود و گروه سه نفره روزنامه از هم می‌پاشد (آدم‌داد داستان کیفیت چاپ در کتاب وقایع اتفاقیه می‌افتد) و به شکلی روایت و متن از سطله سردبیر بیرون می‌آید و متن آن هم‌سازه بودن خود را از دست می‌دهد. هر آنچه پیش از این در متن نشانگر معنایی ثابت بود و تمام دال‌هایی که می‌توانستیم در متن مدلول‌هایی برایش پیدا کنیم، بعد از غیبت سردبیر (خودش) می‌گوید به زندان نرفته ولی در آتش‌زن زندگی بوده!) رنگ می‌بازد و دچار متنی می‌شود نوشتنی، متکثر، ساختار یافته و نامحدود. این راوی متن نوشتنی است که بر متن چیره می‌شود و به قول خود از سایه همسایه‌ها بودن که سردبیر دچارش کرده، بیرون می‌آید. از این رو روزنامه‌نویس با دیگر کتاب‌های مدرس صادقی در شکست پوتوپیا بینامتنیت با متن نیز قابل تبیین است. اگر در گاوخونی این قطعیت چیرگی متن نوشتاری بر خواندنی معلوم نمی‌شود و متن در عدم قطعیت‌ناشور می‌ماند در روزنامه‌نویس این قطعیت هم در ساختار و هم در زبان تجلی پیدا می‌کند و با وجود ضعیفی متن به سمتش می‌رود اما در یک لحظه حقیقت ابراری قهرمان داستان و خواننده می‌سازد؛ حقیقتی این بار از وی‌ا‌روی شکست یک روزنامه‌نویس آرمان‌گرا.

خبر چیی

مدرسه‌ها به گیشه «شهر موشها۲» رونق می‌دهند
فرهیختگان: فیلم «شهر موشها۲» که در شش هفته اول اکران خود که مصادف با یامول تابستان و تعطیلی مدارس بود پیش‌تاز جدول فروش سینماها بود با بازگشایی مدارس، هر چند همچنان در صدر قرار دارد اما با حدود ۴۵۰ میلیون

تومان افت فروش طی هفته گذشته مواجه شد. این در حالی است که «آتش‌یس ۲» حدود ۱۲ میلیون تومان بیشتر از اولین هفته اکرانش فروش داشته و فیلم «خانوم» نیز که در رده پنجم جدول قرار دارد نزدیک به ۱۰ میلیون بیش از هفته اول فروش داشته است. البته ۱۴ سالن به سالن‌های نمایش دهنده «آتش‌یس ۲» و چهار سالن به سالن‌های اکران «خانوم» اضافه شده است. اما فیلم‌های «آرایش غلیظ» ۱۲۳ میلیون و «خواب‌زده» با نزدیک به ۴۰ میلیون تومان کاهش فروش مواجه بوده است آن‌گونه که به‌نظر می‌رسد این تغییرات به دلیل بازگشایی مدارس و دانشگاه‌هاست و پیش‌بینی می‌شود پس از گذشت چند هفته و با برنامه‌ریزی مدارس برای بردن دانش‌آموزان به سینما دوباره مسیر صعودی فروش فیلم‌ها، به‌ویژه «شهر موشها ۲» ادامه یابد.

فرهیختگان

شنبه ۱۲ مهر ۱۳۹۳ □ شماره ۱۴۹۱

در خواست وزیر بهداشت از کبانوش عیاری:

باز هم درباره بهداشت و سلامت فیلم بساز

فرهیختگان: خانه سینما میهمان وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بود تا سینماگران حاضر در این نشست قول اختصاص یک بیمارستان برای درمان هنرمندان و ایجاد موسسه‌ای فرهنگی، هنری در وزارت بهداشت برای فراهم شدن شرایط مناسب برای تولید آثار با موضوع سلامت در جامعه را بشنوند. در این مراسم که عصر چهارشنبه ۹ مهرماه برگزار شد، از کبانوش عیاری برای ساخت فیلم سینمایی «بودن یا نبودن» و سریال «روزگار قریب» تقدیر به عمل آمد. در مراسم تقدیر برای عیاری، فرهاد توحیدی از حاشیه‌هایی که برای سینماگران به وجود می‌آید، گله کرد و گفت: «همه جای دنیا دولت‌مردان تلاش می‌کنند تا در حفظ سرمایه‌های فرهنگی و هنری قدم بردارند و از آن محافظت کنند، اما در روزهای گذشته در فضایی که ساخته‌شد برخی از دوستان که مایه مباحثات و افتخار سینمای ایران هستند، با الفاظ سختی نواخته شدند که از آن جمله می‌توان به کبانوش عیاری اشاره کرد. اگر یک هنرمند و سینماگر وجود دارد که پیوند و پلی بین سینما و جامعه پزشکی زده است، کبانوش عیاری خالق سریال «روزگار قریب» است؛ کسی که این مرد بزرگ حوزه بهداشت کشور را به‌عنوان یک قهرمان ملی به جامعه ۷۰ میلیونی کشور معرفی کرد.» کبانوش عیاری که این روزها در انتظار وضعیت اکران فیلم «خانه پدری» است، گفت: «فیلم «بودن یا نبودن» در سال ۷۲ تولیدشد، آن زمان فکری می‌کردم که چیزهای مهم‌تری برای پیوند قلب در جامعه ما وجود دارد و آن هم نوع نگاهی است که بین خانواده اهداکننده و گیرنده به وجود می‌آید. بعد از ساخت این فیلم دکتر ماندگار به من گفت تکان تکان دهنده‌ای به مساله اهدای پیوند قلب از طریق ساخت این فیلم به مردم داده شده است. بعد از آن فیلم مستندایی ایجاد شو آرزو را با موضوع نازله‌بم ساختم که متأسفانه فرصتی برای نمایش آن به وجود نیامد.» سیدحسن قاضی‌زاده‌هاشمی وزیر بهداشت، درمان و آموزش

جشنواره

هشدار اصغر فرهادی به تماشاگران خارجی:

برای شناخت یک کشور تنها به سینما بسنده نکنید

حضور پر رنگ فیلمسازان ایرانی با ۱۱ فیلم در کره جنوبی

▶ **فرهیختگان:** در روزهایی که روزشکاران ایرانی در بازی‌های آسیایی کره جنوبی مدال‌های ارزشمندی برای کشورمان به دست می‌آوردند، فیلمسازان ایرانی نیز راهی این کشور شدند تا بخشی دیگر از دستاوردهای سینمایی را با فیلم‌هایی همچون «شیار ۱۴۳»، «قصه‌ها» و «چند مترمعب عشق» به نمایش بگذارند. نوزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم کره جنوبی با آثار ۱۱ فیلمساز ایرانی از پنجشنبه شب هفته گذشته با حضور ۳۱۴ عنوان فیلم از ۷۹ کشور جهان در شهر بوسان آغاز شد.

رخشان بنی اعتماد، کمال تبریزی، هومن سیدی، سامان سالور، صفی یزدانپان، ترنس آبیار، جمشید محمودی، محمد مهدی عسگریور، پناه‌بر خدا رضایی، ندا آصفی و فرتونش عبیدی از جمله نفراتی هستند که آثارشان در این دوره از جشنواره معتبر آسیایی بوسان به نمایش درمی‌آید. این فیلم‌ها با ۱۳۲ فیلم از سراسر جهان که نخستین تجربه جهانی خود را تجربه می‌کنند، به رقابت می‌پردازند. اصغر فرهادی و فاطمه معتمدآریا فیلمسازان شاخص ایرانی هستند که به همراه فیلمسازان مطرحی از سینمای جهان این آثار را دوری می‌کنند. جشنواره بین‌المللی فیلم بوسان که فعالیت آن از سال ۱۹۹۶ آغاز شده، «اتم‌ک‌زبر نمایش و معرفی آثار سینمایی آسیا به جهان» را به‌عنوان یکی از اهداف مهم خود ذکر کرده است. جشنواره بوسان از ۱۲ بخش اصلی تشکیل شده که در بخشی غیررقابتی (پنج‌راهی به سینمای آسیا) هفت فیلم «آمین خواهیم گفت»، «شیار ۱۴۳»، «دختر، مادر، دختر»، «چند مترمعب عشق»، «میهمان داریم»،

مهرجویی، «سنتوری ۲» را با بهرام رادان می‌سازد

داریوش مهرجویی «سنتوری ۲» را با بهرام رادان می‌سازد؛ فیلمی که در سال ۸۵ ساخته شد و با همان اندک نمایش‌هایش در جشنواره فجر طرفداران بسیاری به دست آورد، اما با جتجلا‌های فراوانی که پیرامونش شکل گرفت و روز مانده به اکران عمومی توقیف

شد و چند ماه بعد س‌دی‌اش به شکل غیرمجاز به بازار آمد. ظاهراً هشت سال بعد از ساخته‌شدن این فیلم، مهرجویی می‌خواهد قسمت دوم آن را کارگردانی کند. داریوش مهرجویی سینماگر سنتوری ۲ را در بانک فیلمنامه خانه سینما ثبت کرده است. این فیلمنامه قصه علی شخصیت اصلی داستان سنتوری است که بعد از ترک اعتیاد از آسایشگاه مرخص و به دنبال کارهای موسیقی

دقیقه ۹۰

فرهیختگان: بیست و هفتمین جشنواره فیلم کودک و نوجوان اصفهان دیرروز در سالن مهر این استان آغاز به کار کرد. پیش از افتتاحیه این مراسم، جشنی در مقابل هتل عباسی اصفهان برگزار شد تا از پرده صلح رونمایی شود. در این مراسم بود که رئیس سازمان سینمایی در افتتاحیه این جشنواره از میزبانی شهر اصفهان به‌عنوان پایگاه اصلی آن خواهد بود. اصفهان شهر

پایگاه اصلی گروه سینمایی کودک و نوجوان در آینده‌ای نزدیک خبر داد. حجت‌الله ایوبی در حاشیه رونمایی از پرده صلح در اصفهان گفت: «در حال بررسی هستیم تا گروه سینمایی کودک و نوجوان را مانند گروه سینمای گروه هنر و تجربه راه‌اندازی کنیم که در این صورت، اصفهان فعالیت مدیران و... نسبت به پارسان

فرهنگ و هنر است. پیام‌های فرهنگی اصفهان را همه دنیا شنیده بودند و پیش از این اصفهان را به‌عنوان مهد رنگ، هنر، شعر و معماری شناخته‌اند. امروز سینمای کوک هم به آن اضافه شده است. اصفهان را پایگاه سینمای کودک می‌دانم. امسال استقبال مردم، نحوه برگزاری جشنواره،

به‌عده‌ای از این کار برعهده جشنواره

ادب و هنر

▶ **رمان** معروف «هکلبری فین» مارک

تواین با ترجمه ابراهیم گلستان در ۳۶۸ صفحه با شمارگان هزار نسخه و قیمت ۲۰ هزار تومان در نشر کلاغ تجدید چاپ شد.

▶ **هخامنش** یونسی از ساخت فیلم مستندی درباره ابوتراب خسروی با عنوان «نوشتن علیه فراموشی» خبر داد. این فیلمساز درباره این فیلم به ایسنا می‌گوید: «در این مستند ابوتراب خسروی را تنها به ادبیات محدود نکردم، بلکه با توجه به اینکه گفته می‌شود ادبیات او سوررئالیستی است سعی کرده‌ام ریشه‌های این سوررئالیسم را در زندگی او کشف کنم و بینم‌نشا داستان‌هایش کجاست. این فیلم از آن دست مستندهای بیوگرافی‌محور

نیست و کاری که من در ساخت آن در پیش گرفته‌ام تصویرسازی از حدود ۱۰ پلات داستان‌های اوست و در واقع یک مابه‌ازای عینی برای داستان‌های بهداشت در جامعه کار کند، البته این نگاه را همه در وزارت بهداشت ندارند. در راستای تأثیر فرهنگ و هنر در سلامت توانستم جلسه شورای فرهنگی هنری را در وزارت بهداشت راه‌اندازی کنیم و در کنار آن راه‌اندازی شورای اطلاع‌رسانی و مشارکت اجتماعی نیز شکل گرفته تا بتوانیم از همه ظرفیت‌ها

استفاده کنیم. می‌خواهیم یک موسسه فرهنگی و هنری در وزارت بهداشت ایجاد و با جامعه سینمایی ارتباط برقرار کنیم تا شرایط مناسبی برای تولید آثار با موضوع سلامت در جامعه فراهم شود. این موسسه در تعامل با جامعه سینمایی کشور می‌تواند آثار فاخر و ارزشمندی را تولید کند البته ما در ابتدا نگاه حمایتی داشتیم اما با نگاه جدید می‌توانیم آثار متفاوتی را در حوزه سینما تولید کنیم.»

▶ **ترانه** آتلیایی و آلمانی رمان «احتمالاً گم‌شده‌ام» نوشته سارا سالار که به تازگی منتشر شده است، با حضور نویسنده روز یکشنبه ۱۳ مهرماه در شهر رام با حضور نویسنده و رنمایی خواهد شد. همچنین ترجمه آلمانی این کتاب نیز هزریان با نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت و در ۲۰ مهر در غرفه نشر rp.kirchheim» رونمایی خواهد شد.

▶ **احتمالاً** گم‌شده‌ام» نخستین رمان سارا

سالار است که در سال ۱۳۸۸ از سوی نشر چشمه منتشر و در ایران تاکنون در

چهار نوبت تجدید چاپ شده است. از این نویسنده امسال نیز رمانی با عنوان

«هست یا نیست» از سوی همین ناشر

منتشر شده است.

▶ **جدیدترین** کتاب «پوریا عالمی» با

عنوان «آسانسورچی» روز دوشنبه ۱۴

مهر ۱۳۹۳ از ساعت ۱۷ در کتابفروشی

ثالث واقع در خیابان کریمخان زند،

بین خیابان ایرانشهر و ماهشهر، پلاک

۱۴۸ رونمایی می‌شود. «آسانسورچی»

مجموعه یادداشت‌های طنز این

روزنامه‌نگار در هفت‌نامه چلچراغ است.

کتاب‌های «تفنگ بازی»، «پنجره

زودتر می‌میرد»، «دخترها به راحتی

نمی‌توانند درکش کنند» و «نیم

ساعت قبل از این

پیشتر از این

نویسنده منتشر

شده‌اند که کتاب

«پنجره زودتر می‌میرد» با مضمون جنگ

در بخش بهترین رمان، نامزد یازدهمین

دوره جایزه گلشیری در سال ۸۹ شد.

«آسانسورچی» که تازگی با طراحی

جلد برگزهر حسین پور، از سوی نشر

مروارید راهی بازار کتاب شده است.

همان روز کتابفروشی ثالث همچنین

جشن دیدار با لیخند برگزار می‌کند

که در این جشن علاوه‌بر رونمایی

کتاب پوریا عالمی، کامیوز درمیش و

برگزهر حسین پور هم کتاب‌های خود

را برای علاقه‌مندان امضا می‌کنند.

▶ **کنسرت** زانیار ۲۱ مهرماه در دو

سانس ۱۸:۵۰ و ۲۱:۴۵ در سالن

میلاد نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار

می‌شود. این خواننده پاپ قرار است

قطعاتی از آلبوم «بیست و هشت» را

برای مخاطبان اجرا کند که نام بعضی

هفتمین دوره این جشنواره

۲۷ و ۲۸ سپتامبر در شهر

سافرانسیسکو واقع در ایالت

کالیفرنیا آمریکا برگزار شده و

فیلم «گناهکاران» به کارگردانی فرامرز قریبیان با

فیلم‌های دیگری از ایران و آمریکا در این دوره از

جشنواره به رقابت پرداختند.

از فیلم‌های ایرانی دیگر در این جشنواره

می‌توان به فیلم «هیس دخترا فرمای نزنند»

به کارگردانی پوران درخشنده اشاره کرد که

به‌عنوان بهترین فیلم حاضر در این دوره از

جشنواره معرفی شده است.

کودک است و قرار بر این است که در سال

آینده بخش‌های بیشتری از جشنواره را به

مردم اصفهان و مدیران اصفهانی واگذار

کنیم. ضمن آنکه در حال بررسی هستیم

تا گروه سینمایی کودک و نوجوان را مانند

گروه سینمای آشتی مردم و خانواده‌ها

به کارگردانی کیم که در نظر دارم بخش

اصلی آن خواهد بود.»

کودک است و قرار بر این است که در سال

آینده بخش‌های بیشتری از جشنواره را به

مردم اصفهان و مدیران اصفهانی واگذار

کنیم. ضمن آنکه در حال بررسی هستیم

تا گروه سینمایی کودک و نوجوان را مانند

گروه سینمای آشتی مردم و خانواده‌ها

به کارگردانی کیم که در نظر دارم بخش

اصلی آن خواهد بود.»